

Радован М.
МАРИНКОВИЋ

ПРОТОКОЛИ ЦРКВЕ У КОТРАЖИ О ПОГИНУЛИМ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

УДК: „

АПСТРАКТ: У току Другог светског рата погинуло је више десетина парохијана цркве у Котражи (Драгачево). Били су из Котраже, Белог камена, Вучковице и Пшаника. Опојао их је, углавном, свештеник Чедомир Константиновић и уписао у протоколе умрлих. Међутим, многи нису опојани пошто су сахрањивани у местима страдања. Били су припадници Југословенске краљевске војска у Априлском рату 1941, равнорског и партизанског покрета, Народноослободилачке војске и цивили, а погинуо је и један жандарм. Свештеник је, додуше не код свих, у рубрику „Узрок смрти“ уносио податке о томе од кога су појединци изгубили живот, али често непотпуно. Користећи расположиве изворе и сазнања при теренским истраживањима, аутор овог рада настоји да расветли судбине свих погубалаца.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Војник, четник, партизан, Немци, Бугари, цивил, убијен, стрељан

Парохију цркве Светог великомученика Георгија Победоносца у Котражи чине села Бели Камен, Вучковица, Котража и Пшаник. Велики број њених парохијана страдао је у току Другог светског рата од 1941. до 1945. године. Били су припадници више оружаних формација: Југословенске краљевске војске, Југословенске војске у отаџбини (четници Драгољуба Михаиловића), партизанских одреда, Народноослободилачке војске (НОВЈ), али су гинули и цивили, док је један, рођен негде на страни, био жандарм.

Припадници оружаних формација били су различитих политичких идеологија, али су и они и цивили изједначени у смрти. А истина је: да рата није било, нико од њих не би насилно изгубио живот.

Свештеник Чедомир Константиновић (углавном он) својевремено нам је болно сведочио да му није било јасно зашто Србин убија Србина, човек човека, чак ненаоружаног, што су посебно чинили окупаторски немачки и бугарски војници. Читајући опела, настојао је да мири своје парохијане – припаднике четничког и партизанског покрета, али је био немоћан пред суровостима припадника окупаторских оружаних снага.¹

1 | Казивања свештеника Чедомира Чеда Константиновића забележио је аутор овог рада 1971. године.

Константиновић је уносио у протоколе умрлих основне податке о погинулим које је опојао, а у рубрику „Узрок смрти“ и ко је био егзекутор. При том, није био доследан, па се задовољавао да запише само „убијен“, „стрељан“ и ништа више.²

Користећи протоколе умрлих и друге изворе, послетеренских истраживања, аутор овог рада настојао је да расветли судбине погинулих којих је више него опојаних и сахрањених у гробљима родних села. Да би слика страдања људи из овог дела Драгачева била потпунија, у прилозима се налазе и подаци о онима које котрашки свештеник није опојао. Разјашњења судбина погибалаца послужиће онима који буду проучавали прошлост ових села, посебно судбине људи.

Година 1941.

Погибалац		Разјашњење
19. јул	Василије Проло, „погинуо“	Командир жандармеријске станице у Котражи; убили га непознати бивши робијашци, вероватно с намером да га опљачкају или да се домогну оружја.
11. август	Милутин Драгић (рођен 1914) из Пшаника, „убили га жандарми у заседи“	Жандарми су га убили трагајући за оружјем; није познат други мотив за ово убиство.
14. новембар	Живота Дмитрић (1910) из Белог Камена,	Заклали га, као комунисту, четници на Венцу у Лиси, где се „убијен“ налазио њихов штаб.

Година 1942.

18. октобар	Вукић Милетић (1899) из Белог Камена, Добросав Милетић (1906) из Белог Камена, „убили га Бугари за време рације“	Убијен код Ивањице пошто су у суседству, у неким домовима, „убили га Бугари за време рације“ немачки и бугарски војници и љотићевци пронашли оружје. Иста судбина.
-------------	--	---

2 У Међуопштинском историјском архиву у Чачку чува се документ са почетка 1942. године из кога се сазнаје да је немачка оружана сила наредила свештеницима да не уносе у рубрику „Узрок смрти“ податке о томе да су некога убили немачки војници, што треба имати у виду када се говори о погинулима.

ПРОТОКОЛИ ЦРКВЕ У КОТРАЖИ О ПОГИНУЛИМ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

	Гвозден Милетић (1890) из Белог Камена, „убили га Бугари за време рације“	Иста судбина.
	Драгутин Плазинић (1881) из Белог Камена, „убили га Бугари за време рације“	Иста судбина.
	Недељко Плазинић (1921) из Белог Камена, „убили га Бугари за време рације“	Иста судбина.
	Миладин Пртењак (1895) из Белог Камена, „убили га Бугари за време рације“	Иста судбина.
	Светомир Пртењак (1922) из Белог Камена, „убили га Бугари за време рације“	Иста судбина.
	Видоје Плазинић (1922) из Белог камена, „убили га Бугари за време рације“	Иста судбина.
	Јулије Милићевић (1909) из Белог Камена, „убили га Бугари за време рације“	Иста судбина.
	Гвозден Плазинић (1925) из Белог Камена, „убили га Бугари за време рације“	Иста судбина.
30. октобар	Јован Лазић (1900) из Вучковице „убијен“	Стрељали га немачки војници у Вучковици.
31. октобар	Велимир Дуканац (1921) из Вучковице, „умро рањен у болници у Гучи“	Није тачан податак у споменици <i>Чачански крај у НОБ – пали борци и жртве</i> , ³ у којој се каже да је убијен у Вучковици. Тамо је рањен, а преминуо је у болници.

3 | Група аутора, *Чачански крај у НОБ – пали борци жртве*, Центар за културу, Чачак, 1977, одељак Драгачевци. НЕДОСТАЈЕ БРОЈ СТРАНЕ!

Година 1943.

19. фебруар	Велизар Пауновић (1921)
рођен у Белом Камену,
студент у Београду,
„стрељан од Гестапоа“	Био је борац Колубарског НОП
одреда. Стрељан је у Бањичком
логору у Београду.
14. септембар	Радивоје Танкосић
из Белог Камена,
рођен у Кратову (Македонија),
„убили га Јанковићеви четници у
Миросалџцима“	Цивил. Околности под којима је
изгубио живот нису утврђене.
1. октобар	Косара – Косинка Лазаревић
(1897) из Белог Камена,
„стрељана од немачког Гестапоа“	Цивил. Убијена у Бањичком лого-
ру у Београду.
14. децембар	Јеремија Илић (1912)
Пшаника,
„убио га Пеливан“ ⁴	Мобилисан у четничку јединицу,
па покушао да дезертира и тако
изгубио живот.
	Пантелија Илић (1912)
из Пшаника,
„убио га Пеливан“	Иста судбина.

Година 1944.

8. јануар	Иван Журман,
изгнаник из Словеније,
живео у Котражи,
„умро“ ⁵	Партизан 1941. године.
Умро од ратних напора.
17. јун	Јарослав Кузмановић (1913)
из Котраже,
„самоубиство“	Био негде код Крушевца припад-
ник Српске пољске страже (Неди-
ћева оружана формација). Убио се
када су га опколили припадници
НОВЈ. ⁶

4 | Драгиша Пеливановић Пеливан из драгачевске Церове, тада командант једне драгачевске бригаде ЈВуО. Командант бригаде ЈВуО био је Милутин Јанковић из Дљина (Драгачево) који се помиње у овом раду.

5 | Казивао Вучко Јанковић из Котраже 1980. године.

6 | Погрешан је податак у већ наведеној књизи *Чачански крај у НОБ – пали борци и жртве* да је стрељан у Краљеву 15. јуна 1943.

ПРОТОКОЛИ ЦРКВЕ У КОТРАЖИ О ПОГИНУЛИМ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

5. септембар	Милутин Ристић из Пшаника. Био командир четничке чете. „погиноу у с[елу] Папратишту у борби против партизана“	Живот изгубио у селу код Пожеге (ужичке) у окршају са НОВЈ.
	Видосав Миљић из Котраже, „убијен“	Припадник ЈВуО. Ухватили га Немци и стрељали у Драгојевцу (Драгачево). Овог дана је опојан.
1. децембар	Душан Пртењак, четник, из Белог Камена, „погиноу у борби с партизанима“	Погинуо у Живици (Драгачево) у борби против НОВЈ.

Година 1945.

18. јануар	Миодраг Сеничанин из Белог Камена, „погиноу“	Четник. Опколила га милиција у Трешњевици (Драгачево), па се убио.
21. јануар	Александар Мечанин из Котраже, „стрељан“	Четник. Стрељали га припадници Одељења за заштиту народа (ОЗН- а) у Гучи.
6. март	Радојица Лазић из Вучковице, „стрељан“	Био милиционер, сарађивао са четницима, па је стрељан у Гучи.
27. март	Душан Јанковић (1920) из Котраже, „погиноу у борби са Немцима“	Војник НОВЈ. Погиноу у Оцаку (Босна).
13. април	Милутин Радивојевић из Котраже, „убијен“	Није припадао оружаним формацијама. Нестао. Не зна се где је, како и од кога изгубио живот.
19. април	Радич Бујошевић из Белог Камена, „убијен“	Четник. Убила га милиција у Белом Камену.
24. април	Благоје Ружић (1927) из Котраже, „погиноу у борби са Немцима“	Војник НОВЈ. Погиноу код Ђакова у Славонији.

	Милисав Чакаревић (1921) из Котраже, „погинуо у борби с Немцима“	Војник НОВЈ. Погинуо код Карловца (Хрватска).
	Љубинко Јовановић (1932) из Вучковице, „погинуо од авионске бомбе“	Заостала бомба из времена прелета савезничких авиона Преко Драгачева.
5. мај	Миломир Радосављевић (1921) из Котраже, „погинуо у борби с Немцима“	Војник НОВЈ. Погинуо код Карловца у Хрватској.
17. августа	Тодор Миливојевић из Белог Камена, „погинуо“	Четник. Убила га милиција у Лиси.
31. август	Мирослав Мечанин (1922) из Котраже, „погинуо“	Војник НОВЈ. Страдао несрећним случајем. ⁷

Прилози

Више од 30 погибалаца из парохије цркве у Котражи није уписано у протокол умрлих пошто су сахрањени ван завичаја, али су уписани у споменицу *Чачански крај у НОБ – пали борци и жртве*, као и друге публикације. О томе како су страдали може се сазнати из књиге Станојла С. Плазине *Са Јелице плануле варнице*.

I

Бели Камен

- Љубинка Бујошевић (рођена 1908), домаћица из Радаљева, живела у овом селу; стрељали је Немци у Краљеву 28. јуна 1943.
- Љубинко Видосављевић (1911), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 15. маја 1943.
- Јанко Вујичић (1921), земљорадник; ухватили га Бугари у Грабу (Драгачево) и отерали у Бањички логор, одакле је интерниран у Маутхаузен, где је страдао у децембру 1943.
- Сретен Дмитрић (1917), опанчар; борац Јеличког четничког одреда; погинуо у борби против Немаца код Краљева 14. октобра 1941.

⁷ | Погрешан је податак у већ наведеној књизи *Чачански крај у НОБ – пали борци и жртве* да је погинуо у борби против Немаца код Славонског Брода у априлу 1945. године.

ПРОТОКОЛИ ЦРКВЕ У КОТРАЖИ О ПОГИНУЛИМ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

- Драган Доловић (1905), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 17. јуна 1943.
- Љубиша Марић (1921), земљорадник; као борац Друге пролетерске бригаде погинуо на Сутјесци у јуну 1943.
- Радомир Маџаревић (1920), земљорадник; партизан; интерниран у логор у Норвешкој 1942. године; тамо му се изгубио сваки траг.
- Војислав Милетић (1902), земљорадник; војник Југословенске краљевске војске; заробљен у Априлском рату 1941. године и отеран у логор у Солуну, где је погинуо за време бомбардовања у мају 1941.
- Грујица Петронијевић (1923), радник; партизан; погинуо у борби против муслиманске фашистичке милиције у Сјеници крајем 1941.
- Станоје Плазинић (1906), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 15. маја 1943.
- Славомир Пртењак (1915), земљорадник; борац Јеличког четничког одреда; погинуо у борби против Немаца код Краљева 15. октобра 1941.
- Добривоје Тодоровић, управник поште у Котражи; немачки агент; убили га немачки војници у Гучи пошто им више није био потребан. Остали подаци непознати.

Вучковица

- Велимир Јовановић (1918), земљорадник; борац Јеличког четничког одреда; погинуо у борби против Немаца код Краљева 15. октобра 1941.
- Бранислав Лазић (1905), земљорадник; мобилисан са запрегом у ЈВуО у октобру 1944. и од тада му се губи сваки траг.
- Радојко Лазић (1913), земљорадник; борац Јеличког четничког одреда; погинуо у борби против Немаца код Краљева 15. октобра 1941.

Котража

- Крста Вујовић (1887), трговац; председник Народноослободилачког одбора 1941; умро од ратних последица 9. фебруара 1945.
- Момчило Гавриловић (1919), кафеџија; живео у Ариљу; партизан; заклали га четници у Латвици 27. фебруара 1943.
- Средоје Ђуричић (1923), келнер, живео у Београду; скојевац; тамновао у Бањичком логору, па интерниран у Немачку 1942. године. Од тада му се губи сваки траг.
- Милован Јанковић (1912), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 15. јуна 1943.
- Стојанка Јанковић (1906), домаћица; рођена у Трешњевици (Драгачево), живела у Котражи; стрељали је Немци у Краљеву 15. јуна 1943.
- Јарослав Кузмановић (1913), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 15. јуна 1943.
- Петар Лазић (1926), земљорадник; војник НОВЈ; рањен у борби и умро у Крагујевцу 3. јула 1945.
- Младомир Марић (1924), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 15. јуна 1943.
- Радован Мечанин (1925), земљорадник; војник НОВЈ; умро у Београду од задобијених рана у борби (1. марта 1946).

- Милош Мечанин (1924), земљорадник; војник НОВЈ; умро у војној болници у Сарајеву од рана задобијених у борби против Немаца (10. маја 1946).
- Стојанка Мечанин (1914), домаћица; стрељали је Немци у Краљеву 15. јуна 1943.
- Миломир Миливојевић (1922), ђак; партизан од 1941; рањен у борби против Немаца и умро у болници у Чачку 18. маја 1945.
- Војислав Милинковић (1890), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 15. јуна 1943.
- Милорад Милутиновић (1900), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 15. јуна 1943.
- Благоје Миливојевић, погинуо као цивил у Београду 10. јануара 1945. под неразјашњеним околностима.
- Светислав П. Миљић (1906), земљорадник; борац Јеличког четничког одреда; погинуо у борби против партизана почетком новембра 1941.
- Добривоје Перичић (1924), земљорадник; стрељали га Немци у Краљеву 15. јуна 1943.
- Добросав Плазинић (1921), земљорадник, војник НОВЈ; погинуо у борби против Немаца на реци Уни у Босни у марту 1945.
- Миломир Радосављевић (1921), земљорадник; војник НОВЈ; погинуо у борби против Немаца код Карловца у Хрватској 5. маја 1945.
- Благоје Ружић (1927), земљорадник; војник НОВЈ; погинуо у борби против Немаца код Ђакова у Славонији 23. априла 1945.
- Боривоје Чакаревић (1921), земљорадник; војник НОВЈ; погинуо у борби против Немаца код Крижеваца у Хрватској 22. априла 1945.
- Добрица Чакаревић (1911), земљорадник; убили га, под нерасветљеним околностима, четници у Доњој Краварици 10. новембра 1944.
- Дојчило Чакаревић (1926), земљораник; војник НОВЈ; погинуо у борби против Немаца код Крижеваца у Хрватској 10. априла 1945.
- Милисав Чакаревић (1921), земљорадник; војник НОВЈ; погинуо у борби против Немаца код Карловца у Хрватској 5. маја 1945.

Пшаник

- Миодраг Павловић (1927), земљорадник; војник НОВЈ; погинуо у борби против Немаца код Оцака у Босни 25. априла 1945.

II

Станојло С. Плазина⁸ је у својој књизи *са Јелице плануле варнице* описао две рације које су извели немачки војници – 1942. у Белом Камену, а 1943. године

8 | Пуно презиме је Плазинић. Био је припадник четничког покрета. Ухватили су га Немци и интернирали у Немачку. По завршетку рата отишао је у Аустралију.

у Котражи. Похватани сељаци су побијени, а неких од њих нема у протоколу умрлих цркве у Котражи.

Година 1942, Бели Камен:

„Ноћу између 14 и 15 октобра, Командант легализованог четничког Јаворског одреда, Божо Јаворски, извршио је напад на немачку посаду и Лишански рудник са циљем да немачку посаду побије или разоружа, а рудник запали и уништи. Подухват није успео. Да ли су Немци били обавешени о нападу или су били врло опрезни, тек Божов напад је одбијен без људских жртава са наше стране. Божо је успео да запали неке нузпросторије, магацине за смештај хране и алата. Рудник је после напада продужио са радом.

У септембру и октобру, Немци су вршили потере замном. Био сам оптужен због четничке активности и организовања исхране. Знали су да сам официр за везу са Врховном командом [ЈВуО]. Мислили су да сам ја извршио напад на Лишански рудник.

Немци су упутили две јединице у Котражу. Прва је наступала из Ивањице. Преко планине Венца – Лисе, спустила се низ Вучковицу за Бели Камен где је блокирала кућу задруге Плазина. Ту је становао мој стриц Драгутин са два сина. Друга јединица упућена је преко Ариља и Пожеге, преко Миросаљаца и Котраже. Спустила се у место Котражу где се налази општина са неколико кафана и црквом. Ту се налазила и моја канцеларија...

Немци су упали у двориште и зграде и извршили претрес. Од оружја у зградама није било ништа...

У подруму испод куће, одакле су Станоје и Живорад утекли, крај оружја нашли су мога стрица Драгутина, његова два сина Недељка и Гвоздена и синовца Видоја. Лишили су их слободе и повезали. Ту у подруму било је 7 пушака, 2 пиштоља, око 20 комада бомби и извесна количина муниције. Док су Немци вршили претрес, везивали похватане, чувши пуцањ пушака код наше куће, најближи суседи и комшије, наш зет Јулије Милићевић и браћа Милетићи Гвозден, Вукић и Добросав, дојурили су да виде шта се дешава. Немци одмах и њих лишавашу слободе и везују. Када су са овим завршили, Немци прелазе на уништавање имовине. Запалили су 7 зграда, од којих су 4 до темеља изгореле, а 3 више од половине, у ствари остале су само зидине. До темеља су изгореле: млекара, две зграде где су чувана одела, драгоцености и постељина, подрум – качара где су биле смештене каце са џибром од шљива и бурад са ракијом. У подруму – качари изгорело је 2 каце, једна од 10.000 килограма џибре, а друга од 2.500 килограма, обе пуне. Поред неколико празних буради, изгорела су и 2 бурета са ракијом, једно од 100 кг. препеченице, а друго од 1.500 кг. шљивовице.

Кад је ово завршено, Немци нађено оружје товаре заједно са похватанима и крећу преко Високе Јеле, Пртењака и Трешњевице за Лишански рудник. Успут су извршили претрес свих оближњих кућа, али оружја нису пронашли нигде ништа... У Пртењацима су извршили претрес куће Миладина Пртењака, и ако ништа нису нашли, лишили га слободе, као и његовог сина Славомира,

повезали их и прикључили групи похватаних и повезаних. Свакако су имали обавештење да је Миладинов син Славомир, као четник учествовао у борбама код Чачка и Краљева...

Одавде крећу преко Буковице за Ивањицу, али тамо никад нису стигли.⁹ Тек после неколико година сазнало се да су сви побијени на једном спруду, у врбаку крај реке Мораве на путу између Буковице и Ивањице...¹⁰

Година 1943, Котража:

„Удружена тројка, Немци, Љотићевци и Бугари, у првој половини 1943 године, једног дана, ко зна по који пут, упала је у Драгачево и само из Котраже... ухапсила је и отерала 18 особа и то: Банског већника, кафецију Миодрага Милисављевића, са синчићем Вељом, дечаком од непуних 12 година; претседника општине Котрашке Николу Вујовића са сином Милутином; мога брата Станоја, који је умакао 15 октобра 1942 из немачких руку; Војислава Милинковића, ратног инвалида, са сином Крстомиром; браћу Мариће: Гвоздена, Момира и Драгана; Добросава Перичића и једну жену из његовог комшилука (име јој не знам); Милорада Милутиновића; Љубинка Видосављевића и Ђ. Радовановића. На листи за хапшење тога дана налазили су се и: Леко Мечанин, како није нађен, ухапшена је његова жена Стоја, кућа запаљена, а деца остављена на улици и кмет села Белог Камена, Саво Лазаревић, но како ни он није нађен, ухапшена је његова жена Косинка, кућа и све зграде око куће запаљене.

Похапшена лица отерана су за Краљево. За велике паре откупљена је глава Миодрага Милисављевића и његовог синчића Веља. Остали су стрељани...¹¹

Извори података:

1. Станојло С. Плазина, *Са Јелице плануле варнице, прилог за историју народног устанка равногорског покрета у Драгачеву*, Мелбурн (Аустралија), 1974.
2. Група аутора, *Чачански крај у НОБ – пали борци и жртве, одељак Драгачевци*, Центар за културу, Чачак, 1977.
3. Горан Давидовић – Милош Тимотијевић, *Затамњена прошлост. Историја равногораца чачанског краја*, књига 3, Чачак, 2004.
4. Казивања (забележена 1971. и 1980. године) Вучка Јанковића и Милутина Јанковића из Котраже. Ни један ни други нису искључивали могућност да су животе изгубили и неки други људи рођени у ова четири села, а који су живели и радили ван завичаја.

9 | Мисли се на похватане сељаке.

10 | Стр. 180-182.

11 | Стр. 220-221.

Church Protocols in Kotraza about the Killed Ones from 1941 to 1945

During the Second World War several tens parishioners of Kotraza church (Dragacevo, region in the West of Serbia) were killed. They were from Kotraza, Beli Kamen, Vuckovica and Psanik villages. Priest Cedomir Konstantinovic performed the funeral service for most of them and recorded them in death protocols. However, many of them are not recorded in those protocols as they were killed far away from their home land and they were buried there, probably with the funeral service of local or military priests, but some of them did not have any funeral service, especially the ones who were killed at mass places of execution (Kraljevo, Banjica war prison camp in Belgrade). They were members of the Yugoslav army in the April war of 1941, Ravna Gora or Partisan movement, National Liberation Yugoslav Army (mobilized by the end of 1944 and the beginning of 1945) and civilians, and one policeman who was not from that place. The priest was writing next to the names and surnames of the buried ones in the column 'Cause of Death', but not at all of them, time of killing, place and under which circumstances. But these data are not very reliable and they may cause, especially at researchers, confusion.

In this paper, all destinies of the parishioners of the church in Kotraza who lost their lives far from the home land and are not recorded in church death books are cleared up.

Radovan M. MARINKOVIC

Les protocoles de l'église à Kotraza concernant les personnes ayant péri de l'année 1941 à l'année 1945

Pendant la Deuxième Guerre mondiale plusieurs dizaines de paroissiens de l'église à Kotraza (au Dragacevo, région en Serbie située à l'ouest) périrent. Ils furent issus de ce village, de Beli Kamen, de Vuckovica et de Psanik. En majeure partie, le pope Cedomir Konstantinovic leur donna l'absoute et les inscrivit dans les protocoles de décès. Cependant, nombreux d'entre eux ne furent pas inscrits dans ces protocoles – ils périrent en dehors de leur patrie et furent là-bas enterrés, certes avec un service funèbre tenu par les popes locaux ou militaires; à d'autres, cependant, ni l'absoute ne fut donnée, en particulier à ceux qui furent abattus sur les lieux d'exécution massives (Kraljevo, Camp de Banjica à Belgrade). Ils furent membres de l'Armée yougoslave lors de la Guerre d'Avril en 1941, du mouvement de la Ravna Gora et du mouvement partisan, de l'armée de Libération nationale de la Yougoslavie (mobilisés en fin d'année 1944 et début d'année 1945) et il y eut des civils, mais aussi un gendarme succomba, qui ne fut pas citoyen de ce village. Le pope inscrivit, près du prénom et du nom de ceux auxquels l'absoute fut donnée, dans la rubrique "Cause du décès", mais

Радован М. МАРИНКОВИЋ

pas pour tous, quand, où et sous quelles circonstances ils eurent péri. Toutefois, ces données sont en général incomplètes et peuvent provoquer, en particulier chez les chercheurs, des confusions.

Dans cette étude sont élucidées les destinées de tous les paroissiens de l'église à Kotraza qui périrent hors de leur patrie et ne furent pas inscrits dans les registres posthumes ecclésiastiques.

Radovan M. MARINKOVIC